

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Dialogus octavus (argumentum)

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

Quot autem annos istis ascribis? Quindecim. Quum uero ad quinquagesimum annū peruenerint, quicumq; integri inter eos rebusq; gestis & scientijs præcellentes apparent, ad finem iam perducendi sunt, cogendiq; ut animi radiū ad supera dirigentes, ipsum quod omnibus lumen præbet, suspiciant: quumq; ipsum bonum nouerint, exemplo illius freti ciuitatem, priuatos, seq; ipsos per omnem sequentem uitam, & singula uicissim exornent. Ac plurimum quidem in philosophia uersentur: cum uero ad magistratus accersentur, in ciuilibus negocijs inuigilent, sigillatimq; gubernent reipublicæ gratia, ita ut non tanquam bonum aliquid & optandum ministeriū, sed necessarium potius exequi uideantur. Atq; ita quum alios similiter ipsi instruxerint, eos uicissim reipublicæ custodes relinquent, ipsi uero in beatorum insulas transmittentur. Monumenta uero illis & sacra tanquam dæmonibus si Pythias oraculo confirmauerit, publice dicabuntur: sin minus, saltem ut beatis atq; diuinis. Mirificos prorsus ô Socrates, principes quasi sculptor figurasse uideris. Quod de uiris dixi, idem & de mulieribus intelligendum. Neque præter ô Glaucō, magis me de uiris quam de mulieribus fuisse loquutum, quæcunq; uidelicet natura aptæ ad hæc officia sunt. Recte se id habet. siquidem pariter in omnibus, ut narrauimus, cum uiris communicabunt. Num concedis nos de reipublica omnia non quasi pro desiderio effinxisse, sed pro ueritate loquutos, difficilia quidē factu, possibilia tamen, ea dumtaxat ratione qua diximus? Quando scilicet homines reuera philosophi, uel unus, uel plures nacti in ciuitate potentiam, præsentis honores despicient, illiberalesq; eos & nullius existimabunt: ipsum autem quod rectū est, & honores qui ab eo proficiuntur, plurimi facient, maximum uero & summopere necessarium quod iustum: & huic ministrantes, idq; adaugentes ciuitatem suam rite disponent. Quo pacto? Omnes quicumq; in urbe decem annos impleuerint, in agros transmittent: filios autem ipsorum suscipientes, procul ab his moribus quibus hodie parentes utuntur, moribus legibusq; suis educabunt, quales uero sint, enarrauimus. Atq; ita celerrime atq; facillime ea ciuitas & reipublica orietur, quam supra diximus, si quando extiterit, beatam fore, & genus hominum in quo condita fuerit, plurimum iuuaturam. Maxime quidem. Atq; ut constitui possit eiusmodi ciuitas, si quando constituatur ô Socrates, adinuenisse uideris.

Nonne ergo abunde, tum de hac ciuitate, tum de homine eius persimili iam nobis dictum? Constat enim qualem eius similem esse debere dicemus. Constat plane, & quod quæris, finem mihi iam habere uidetur.

ARGVMENTVM MARSILII FICINI IN DIALOGO
OCTAUIVM DE IUSTO.

SOCRATES perfectam reipublicæ formam septem iam Dialogis absoluit, septenario Palladis numero consecratam. Eamq; tum regiam, tum optimatum appellat gubernationem. Optimatum quidem, quoniā in ea plures uirtute præclari publicis funguntur muneribus, Senatūq; constituunt. Regiam uero, quoniā & una omnium ad publicum bonum est uoluntas, una mens quasi si regina, & si quis inter eos probitate est singularis, singulariter honoratur. Neque tamen huic tantum tribuitur, ut absque Senatu, id est, probatorum omnium numero possit publica permutare. Reliquum erat post optimam & beatam reipublicæ formam in medium inferiores adducere. Has autem numerat quatuor. Primā quidem esse uult eam, in quam optima mox degenerat, quam nominat ambitiosam. Secundam uero potentiam paucorum ex ambitiosa nascentem. Tertiam popularem ab hac procedentem. Quartam postremo tyrannidem ex populari præcipue pullulantem. Quoniā uero rerum publicarum formæ à formis proueniunt animorum, quinque deinceps animorum affectus & habitus, totidemq; ciuitatum & similes esse similiter nominatos mirā quadam arte describit. Summatimq; regium animum optimum esse concludit atque beatissimum, & similem similiter ciuitatem. Tyrannicum uero pessimum atq; miserrimum. Ciuitates quoq; à tyrannis oppressas, pessimas similiter atque miserrimas. Medios autem animos gubernationesq; medias modo quodam medio se habere concludit. Ex omnibus his apparet quā perniciosa tam in ciuitate quā in animo sit iniustitia, & utrobique iustitia quā salutaris. Vbi que autem permutationes tam animorum quā ciuitatum ex alijs formis in alias mirabili explicat diligentia. Præcipue uero mutationem beate reipublicæ, & ut ita dixerim, aureæ in ambitiosam siue argenteā, siue ferreā, ab altiori ducit exordio, fingitq; Musas id tanquam oraculum effundentes, siue potius confundentes. Profecto si beata reipublica proprio defectu in deteriolem labi non potest, & tamen quandoq; labitur, communi quodam defectu et causa labitur. Qua quidem in re Aristotelicas ridere licet calumnias. Neq; enim debuit Aristoteles in quinto Po

liticorum à Platone suo, immo nusquam suo, propriam beatæ reipublicæ permutandæ exigere causam, quum nulla sit propria, sed cõmuni debuit esse cõtentus. Quemadmodũ enim homo et ualidissimus & temperatissimus, sic & eiusmodi ciuitas non tam propria quàm cõmuni causa morbi laborat, id est, fatali quodam ordine, ita per cælestes circuitus qui intra lunã sunt, perpetuo se reuoluent, ut quæ certis spherarum cõfigurationibus temporumq; curriculis composita sunt, quandoq; dissoluantur aduersis. Quoniam uero eiusmodi cause assignatio presentis ciuiliq; facultatis terminos procul excedit, ideo Socrates uaticinio musarum utitur. & profecto ita utitur, ut & nobis ad hæc interpretanda opus sit Apollinis uaticinio. Nec immerito Tullius ubi rem esse obscurissimam breuiter uult exprimere, id inquit numero Platonis obscurius. Neq; miror Theonem Smyrnæum mathematicæ in primis Platonicæ professorem eiusmodi mysterium tanquã inexplicabile astute prætermisisse. Quod quidem Iamblichus Chalcidæus dum explicare uoluit, implicuisse uidetur. Quid uero si in eiusmodi uerbis plus difficultatis sit quàm ponderis? Quippe quum & ipse fingat Musas tragica quadam tumiditate nugantes perterrentesq; animum puerilem atque simplicem, stuporemq; adducentes. Deniq; qualecunq; id sit opportunius ex cõmentarijs in Timeum expositionem nostram accipies. Cæterum moralia hæc præcepta cõsidera. Impossibile est diuitias honorari in ciuitate simul atq; uirtutem. Item tradere diuitioribus reipublicæ gubernacula perinde est ac si nauis nõ peritiori in nauigando, sed locupletiori gubernanda tradatur. Nempe & hæc & illa periclitabitur. Rursus custos contra omnia uitia tutissimus est scientia. Præterea contrarij unius summum, alterius est principium. itaq; extrema libertatis licentia, extrema seruitutis est principium. Sicut in qualibet qualitate, rerumq; & temporũ excessus omnis uerti proxius in contrarium consuevit. Idem in epistolis ait, moderatam probans ante omnia libertatem.

DIALOGVS OCTAVVS

DE IVSTO.

ISTO inquam, constitit equidem inter nos ô Glaucò, in ciuitate optime instituta cõmunes esse debere mulieres & filios. Communem quoq; omnem eruditionem. Cõmunia similiter omnia, tum belli, tum pacis officia. Reges autem ipsorũ esse homines debere in philosophiæ & rei militaris studio præstantissimos. Constitit plane. Quin & hæc concessimus, quod scilicet cum tales principes iam fuerint constituti, in expeditionem euntes, habitationes militibus quales prædiximus, assignabunt, cõmunes scilicet omnibus, in quibus nihil cuiusquam sit proprium. Neq; de habitatione solum, uerum etiam de supellectili & possessionibus si recordaris quales debeant esse, conuenimus.

Memini equidem, inquit, censuisse nos nihil eorum quæ nunc possident alij, esse ab aliquo possidendum, sed tanquam belli athletas atq; custodes in mercedem custodiæ annua ab alijs alimenta suscipientes, eos oportere & sese & ciuitatẽ tueri. Probe, inquam. Sed postquã hæc absoluius, repetamus iam unde hinc digressi sumus, ut per eadem rursus proficiscamur. Haudquaquam difficile istud. ferme enim quemadmodum nunc, quasi de ciuitate satis egisses, adiecisti, quod talem ciuitatem bonã uocares qualẽ descriperas, bonumq; uirum quicumq; illius foret persimilis: cum talem posses adhuc, ut apparuit, meliorem ciuitatem uirumq; referre. Dixisti præterea si hæc recta sit respublica, cæteras aberrare. Reliquarum uero rerũ publicarũ, ut memini, species esse quatuor, de quibus uerba facere oporteret, earumq; defectus inspicere, & homines ipsarũ similes declarare: ut eos omnes intueri, & quis optimus sit uir, quis pessimus declarantes, consideremus nunquid uir optimus felicissimus, pessimus autem sit miserimus, an se res aliter habeat. Cum uero abs te ipse quærerem quas potissimũ quatuor respublicas diceres, tunc sanè Polemarchus & Adimantus mihi sermonẽ interruperunt, unde tu orationem sumens huc deniq; peruenisti. Recte admodũ meministi. Ergo rursus tanquam luctator eandem ansam præbe, & me idem interrogante, conare nunc eã dicere quæ tunc eras declaraturus. Si quidem potero. Equidẽ audire percipio, quasnam respublicas quatuor supra dicebas.

Haud difficile istud audies. Sunt enim quas dico, illæ quæ & nomina habent, ipsa uide licet quæ à multis laudatur Cretensis & Laconica. Secunda uero secundo loco laudata ea quæ paucorũ potentia nominatur, plurimis plena malis respub. Item quæ ab hac differt plurimũ, eamq; sequitur, gubernatio popularis. Præterea generosa tyrannis, ab his omnibus differens, quartus ciuitatis extremusq; morbus. An aliam habes reipub. formã, quæ